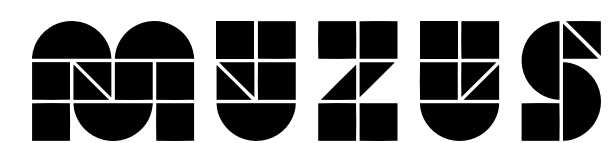

Minder restafval in Zeewolde

Visuele rapportage van participatie

**In Zeewolde scheiden
de meeste mensen afval.
Doe ook mee!**

Dit project is in 2024 uitgevoerd door Muzus, in opdracht van Gemeente Zeewolde, met medewerking van afvalverwerkingsbedrijf HVC en inwoners van Zeewolde.

Inhoudsopgave

Introductie

5 Plan van aanpak

- › De ontwerpuitdaging
- › Situatieschets
- › Co-creatie

Conclusies

7 Participatie

9 Afval scheiden

- › Sentimenten
- › Drijfveren
- › Drempels
- › Manier van aanspreken

13 Slogan

- › Getoetst en spreekt aan:
- › Getoetst en spreekt minder aan:

Acties

15 Verkennende acties

- › Wat viel op?

19 Maak het jezelf makkelijk

- › Kijkje bij Zeewoldse huishoudens
- › Bekijk de video's

26 Wat is normaal?

- › Wat hoort waar? Scoren maar!
- › Terugblik actie
- › Afvalscheiding in Zeewolde
- › Kennis van afvalscheiding
- › Kampioen in afvalscheiding?

37 Belonen

- › Meedoen is winnen!
- › Terugblik actie
- › Een gewone zaterdagochtend
- › Jongeren en afval
- › Nieuwe slogans

45 Bingo!

- › Volg het afvaldieet!
- › Terugblik actie
- › Bewustwording groeit

Een van de borden die we gebruiken om met Zeewoldenaren in gesprek te komen

Introductie

Plan van aanpak

De ontwerpuitdaging

De gemeente Zeewolde zoekt manieren om inwoners te stimuleren beter afval te scheiden en minder restafval te produceren. Wat zijn de kansen en knelpunten in het afvalgedrag van inwoners? Wat motiveert hen tot verandering? Er is al veel kennis beschikbaar, zowel binnen als buiten de gemeente. Een recente enquête door I&O research geeft een actueel beeld van gedragingen en meningen rond afval in Zeewolde.

Situatieschets

Jullie vraag gaat over het omzetten van kennis naar actie. In dit traject onderzochten we de motivaties en gedragingen achter de enquêteresultaten. Waar is gedragsverandering mogelijk en wat is daarvoor nodig? Het doel: van 144 kilo restafval per huishouden naar 100 kilo volgend jaar, of minder. Samen ontdekken we kansen om dit te bereiken en geven we er concreet invulling aan. Jullie vragen om een actiegericht traject waarin we stap voor stap, iteratief, met inwoners en organisaties in Zeewolde ontwerpen wat nodig is voor minder restafval.

Co-creatie

De acties zijn in co-creatie met de gemeente en HVC bedacht en door Muzus doorontwikkeld. De aard van de acties maken een ontwikkeling door; de eerste acties zijn meer verkennend en om input op te halen, de laatste acties meer informerend en stimulerend voor de inwoner.

Als je nog beter afval zou gaan scheiden, **wat zou je dan als eerste doen?**

Waar staan bij jou thuis de prullenbakken?
En wat voor bakken zijn dat?

Heb je een tip?
Of heb je in het verleden een tip gekregen die je erg heeft geholpen?

Heb je vandaag al iets weggegooid?
Wat, en in welke bak?

Conclusies

Participatie

Hoe reageren inwoners op een straat-gesprek en wat overtuigt hen om hun mening te geven?

► **Inwoners staan open voor een straatgesprek.**

Een ludieke aanpak werkt goed, zeker op plekken waar mensen meer tijd hebben: bij de voetbal, voor of na het boodschappen doen. Door Zeewolde's formaat is er veel verbinding; we zien dezelfde mensen op verschillende plekken terugkomen, wat de reuring rondom het participatie traject versterkt.

► **Begin het gesprek laagdrempelig en ludiek.**

Een ludieke vraag, zoals 'Mag hagelslag bij het GFT afval?', zet inwoners direct aan het denken en vergroot de kans op een goed gesprek. Het is een andere ingang om aandacht te trekken over een 'onaantrekkelijk' onderwerp als afval scheiden.

► **Op straat is een open karakter van het gesprek belangrijk.**

De inwoner moet voelen dat hun antwoorden

niet goed of fout zijn. Het gesprek is gericht op input ophalen, in plaats van de inwoner overtuigen van een standpunt.

► **Overtuig de inwoner niet direct van een standpunt.**

Inwoners delen graag hun mening en verhaal. Direct proberen te overtuigen dat iets goed of fout is, overvalt de inwoner. De laatste twee acties waren meer informerend en stimulerend. Er was toen al voldoende input opgehaald, waardoor de acties meer konden sturen op wat de inwoner al wel of niet doet qua afval scheiden en wat zij nog kunnen verbeteren.

► **Vergelijk met de juiste groep mensen.**

Vergelijken met directe burens werkt niet. Inwoners denken na over hun eigen afvalconsumptie, en wat de burens doen is 'niet hun zaak'. Vergelijken op Zeewolde-niveau werkt wel: dan is er voldoende anonimiteit om iets over de ander te zeggen. Bijvoorbeeld: "Heb je meer of minder dan het gemiddelde van 144 kilo restafval per jaar?" "Of ik meer of minder restafval heb dan

mijn burens? Wat mijn burens doen, daar houd ik mij niet mee bezig."

► **De plek en manier van aanspreken beïnvloedt sterk het type inwoner dat je spreekt.**

In de kringloopwinkel hadden veel mensen tijd voor een praatje, die niet snel met een onderzoek mee zouden doen. We troffen vaker inwoners die minder goed hun afval scheiden. Inwoners gaven zelf ook toe dat ze het minder belangrijk vonden. "Normaal loop ik door bij dit soort interviews." De plek kan ook beïnvloeden hoe een inwoner zich gedraagt en wat een inwoner zegt. Bij de voetbal waren er meer inwoners die zich in eerste instantie terughoudend opstelden over afval scheiden.

"Normaal loop ik door bij dit soort interviews."

"Heb je meer of minder dan het gemiddelde van 144 kilo restafval per jaar?"

"Of ik meer of minder restafval heb dan mijn burens? Wat mijn burens doen, daar houd ik mij niet mee bezig."

Tijdens de eerste verkennende participatie delen Zeewoldenaren hun ideeën en reageren ze op de ideeën die het beste bij hen passen.

Afval scheiden

Sentimenten

Wat vinden inwoners van afval scheiden? Wat drijft hen? Welke boodschappen spreken aan?

► **Voor de meeste mensen is afval scheiden normaal en het wordt steeds meer gewoon.**

Inwoners zien afval scheiden als vanzelfsprekend. Een beloning is niet nodig. Het hoort erbij. Inwoners verbazen zich als afval niet gescheiden wordt op plekken waar ze komen. Bijvoorbeeld bij de voetbalclub verwachten inwoners ook dat hun statiegeld flesje en PBD afval los ingezameld kan worden.

► **Een aantal inwoners is sceptisch of wantrouwend als het om nut van afval scheiden gaat.**

Sommige inwoners scheiden daarom minder goed en scheiden papier en glas uit gewoonte en gewenning. Soms scheiden ze PBD omdat het de restafvalzak minder groot maakt. GFT scheiden is een grotere drempel. Dit zijn inwoners die niet gemotiveerd zijn door het milieu en die erg moeilijk te motiveren zijn. Ondanks dat het beter kan, willen deze inwoners het niet zozeer beter

doen. Deze groep is wel te motiveren voor een schone leefomgeving, nette straat, en minder gedoe. We hebben minder inwoners gesproken die dit sentiment ervaarde. “Je moet weten, ik ben heel rechts hè, ik geef niet om het milieu.”

► **Inwoners denken (onterecht) dat ze zelf al heel goed hun afval scheiden.**

Er is een verschil tussen hun perceptie en de werkelijkheid. Veel mensen denken dat ze het niet veel beter kunnen doen. De afbeelding (gebruikt tijdens actie 4) over wat er nog uit het restafval van Zeewolde kan worden gehaald, zet hen aan het denken.

► **Inwoners hebben weinig beeld bij de hoeveelheid eigen afval.**

Een eigen inschatting maken is lastig en loopt ontzettend uiteen: van 10 tot 900 kilo. De 144 kilo restafval per persoon per jaar zegt de inwoner in eerste instantie niet zo veel. Maak het visueel of concreet. Bijvoorbeeld: Van elke 3 zakken die we weggooien bij het restafval kunnen 2

zakken gerecycled worden. De afbeelding met de samenstelling van het restafval spreekt tot de verbeelding en geeft inzicht.

► **Er is weinig kennis over afvalkosten.**

Veel inwoners weten niet wat ze voor afval betalen. Inwoners leggen geen link tussen de hoeveelheid afval die zij weggooien, en de kosten die zij ervoor betalen. Sommige inwoners hebben gehoord over het idee van een gedifferentieerd tarief, per zak, per keer of per kilo. Dit systeem lijkt een sterkere verbinding te leggen tussen de handeling van het weggooien en het betalen van kosten. “Om het geld hoeft ik het niet te laten.”

► **Zorgen over illegale dumping bij betalen voor restafval en bijkomende andere kosten.**

Veel mensen vrezen illegale dumping, zwerfafval en verkeerd afval scheiden als ze moeten betalen voor restafval. Een klein deel is sceptisch en denkt dat als ze korting krijgen op restafval, iets anders van de gemeente wel duurder zal worden.

“Van elke **3 zakken** die we weggooien bij het restafval kunnen **2 zakken** gerecycled worden.”

“Om het geld hoeft ik het niet te laten.”

“In principe kan iedereen het beter doen.”

Drijfveren

- **De grootste drijfveer: het is normaal om afval te scheiden, zo doen we dat in Zeewolde.**

Dit sentiment kwamen we het meeste tegen. De uitdaging zit hier in het oprekken van het begrip 'wat normaal is': inwoners uitnodigen om naast papier, en glas ook PBD, GFT, textiel, en overige recyclestromen te scheiden. Concrete voorbeelden helpen daar bij.

- **De fanatiekeling in het huishouden maakt het verschil.**

Niet iedereen in een huishouden scheidt even goed het afval. Kinderen en tieners scheiden minder goed op de slaapkamers. De ene partner doet het beter dan de andere. Als één gezinslid fanatiek is, kan dat veel uitmaken voor de hoeveelheid restafval van het huishouden. Deze inwoners halen de makkelijke (niet vieze) dingen nog uit de restafvalbak. Bijvoorbeeld een statiegeldflesje dat een kind op de slaapkamer in de prullenbak heeft gedaan. Daag inwoners uit om de fanatiekeling van het huishouden te worden.

- **Er is in Zeewolde een goed systeem om afval te scheiden.**

Inwoners erkennen dat er een goed systeem voor afvalscheiding is. De mogelijkheden zijn er. Mensen kunnen meer inzet tonen en het systeem nog beter gebruiken. Inwoners vinden dat ze het goed doen, weten ook dat het nog wel beter kan, en missen vooral concrete handvatten: welk item kan nog in de juiste bak?

- **Papier en glas scheiden vanzelfsprekend**

Bijna iedereen scheidt wel papier en glas, maar ziet dit niet als onderdeel van afvalscheiding. Papier en glas scheiden is een ingeburgerde gewoonte. Trek de vergelijking dat GFT en PBD scheiden net zo normaal is, of moet worden.

“Alles is er eigenlijk al om het goed te doen”

“Minder restafval, dat moet je gewoon doen.”

Drempels

Drempels zijn aanknopingspunten voor communicatie om weerstand op specifieke onderwerpen weg te nemen.

► **Angst voor geurtjes en vliegjes**

bij GFT-afval Veel mensen vinden afvalscheiding normaal, maar vrezen geurtjes en vliegjes bij GFT-afval. Dit verleidt hen om GFT-afval in de ondergrondse restafvalcontainer te gooien. Communiceer over praktische tips: keukenpapier besprenkelt met etherische olie boven in de container, of een kruidenplantje naast het GFT-bakje op het aanrecht.

► **Tuinafval scheiden makkelijker dan etensresten:**

Mensen vinden de groene GFT-bak niet fijn vanwege geurtjes en vliegjes, waardoor deze vaak ver in de tuin staat en minder bereikbaar is. Badslippers bij de deur zijn handig!

► **Laat inwoners zelf hun drempels ontdekken en daarop handelen.**

Help inwoners met reflecteren wat in hun

huishouden het probleem is. Geef daarna concrete tips. Zo is er de drempel 'te ver de tuin in lopen naar de container' en de tip: Zet badslippers bij de deur. Gebruik een plastic verpakking (bijv. champignonbakje) om GFT tijdens het koken te verzamelen. Gooi direct na het koken het GFT en het plastic in de juiste container in de tuin. Zo hoef je geen GFT bakje in huis te hebben. Bij de drempel 'het GFT-bakje wordt altijd zo vies' is er juist de tip: Gebruik een biozakje en gooi deze elke paar dagen weg, zeker bij warm weer.

► **Zoeken naar excuses**

Mensen zoeken excuses of willen eerst verandering zien voordat ze zelf afval gaan scheiden. Veelgehoorde klachten zijn dat gescheiden afval toch weer op één hoop terechtkomt of dat supermarkten eerst minder verpakking om producten moeten doen. Sommigen zien het belang niet in en zeggen: "Van mij mag alles in één bak."

► **Weerstand tegen verandering**

Sommige oudere mensen vinden

verandering lastig. Ze zeggen: "Ik heb het mijn hele leven al zo gedaan en ga nu niet veranderen."

► **Inwoners zijn soms gefrustreerd: het is moeilijk om het goed te doen.**

Alle inwoners twijfelen wel eens en soms uit zich dat in frustratie 'het nooit goed te kunnen doen'. De uitzonderingen maken het ingewikkeld. Communiceer over de instinkers en uitzonderingen. Regels en technologie ontwikkelen zich. Erken dat. Benoem vooral dat het goed is dat de afvalscheidingstechnologie verbeterd. Waardoor er steeds meer producten in de juiste recycle-bak mogen.

► **Uitdagingen voor appartement bewoners**

Afvalscheiding is lastig voor appartement bewoners vanwege beperkte of onbekende voorzieningen. Hier zit een kans om bij interesse van inwoners hen de mogelijkheid te bieden.

“Ik heb het **mijn hele leven al zo gedaan** en ga nu niet veranderen.”

- man 75

“Van mij mag **alles in één bak.**”

- jongen 25

Praktische actiepunten

► **Breng de norm in beeld met een campagne.**

Campagne-idee: Maak videobeelden van inwoners die afval correct scheiden. Vraag hen: “Wat ben je goed bezig! Wil je daarvoor beloond worden?” Hun antwoord: “Nee joh, afval scheiden is toch gewoon normaal.”

► **Daag de buurt uit met een stickeractie.**

In Zeewolde kennen inwoners hun buurtgenoten. Gebruik opnieuw de stickers van actie 4: ‘GFT en etensresten scheiden, ik doe mee!’. Betrek kinderen via sportclubs, basisscholen of een wijk om zoveel mogelijk mensen te laten meedoen met GFT-scheiding. De sticker op de voordeur, samen met praktische hulpmiddelen zoals de bingokaart, toont de toewijding van inwoners om beter te scheiden. Werk samen met afvalcoaches.

► **Maak GFT-scheiding mogelijk voor hoogbouw.**

Plaats containers dichtbij huis, vooral omdat GFT-scheiding wat ‘viezer’ kan zijn. Stel een contactpersoon aan en geef

een e-mailadres of telefoonnummer waar bewoners interesse kunnen tonen voor een gedeelde container. Laat een bewoner de container ‘adopteren’ om deze aan de weg te zetten.

► **Behoefte aan luierinzameling.**

Luiers kunnen nu nog niet apart worden ingezameld. In Bergkwartier spreken we meerdere ouders die benieuwd zijn of er iets nuttigs kan worden gedaan met de luiers van hun kinderen. Denk aan een tijdelijke luierbak bij de bestaande ondergrondse container als pilot. Zeker in buurten met veel kinderen.

“Wat ben je goed bezig! **Wil je daarvoor beloond worden?**” Hun antwoord: “**Nee joh, afval scheiden is toch gewoon normaal.**”

Slogan

Bij verschillende acties zijn slogans over afval scheiden in Zeewolde voorgelegd aan inwoners. Na elke actie en de reacties van inwoners zijn de slogans aangescherpt en nieuwe toegevoegd. De resultaten zijn kwalitatief getoetst in straatgesprekken. Het toetsen van de slogans was voornamelijk een participatiemiddel, een laagdrempelige manier om een gesprek te starten. De slogans zijn geïntroduceerd met:

“In Zeewolde scheiden de meeste mensen hun afval”

Dit maakt het lokaal gericht op Zeewolde, stelt de norm (de meeste mensen doen het, dus daar wil je bij horen), en speelt in op de binding die inwoners met Zeewolde voelen, waardoor een specifieke en lokale slogan aanslaat.

Getoetst en spreekt aan:

- 1. **“Minder restafval: Zeewolde kan het!”** is positief, motiverend en uitdagend. Deze slogan refereert zowel aan inwoners die het kunnen, als dat het in Zeewolde goed geregeld is.
- 2. **“Minder restafval: Zeewolde doet mee!”** is uitdagend en vraagt impliciet of je meedoet. Het speelt in op erbij willen horen; als Zeewolde meedoet, wil je ook meedoen.
- 3. **“Minder restafval: in Zeewolde heel gewoon!”** stelt de norm, maakt het lokaal en is bij veel acties vaak gekozen door inwoners.

Getoetst en spreekt minder aan:

- 4. **“In Zeewolde scheiden de meeste mensen afval. Doe ook mee!”** leverde geen uitzonderlijke reacties op. Het is mogelijk wat lang en niet heel bijzonder.
- 5. **“Minder restafval: word beloond voor wat je verschoont”** werd niet goed begrepen in de context van afval scheiden. Inwoners reageren wisselend op belonen: velen vinden het niet nodig omdat afval scheiden normaal is. Ter plekke belonen met een plantje of koek werd wel goed ontvangen.
- 6. **“Minder restafval: maak het makkelijk!”** benadrukt dat het systeem en het

scheiden in huis makkelijk moet zijn. Echter geeft het grootste deel van de mensen aan dat het al makkelijk is. Sommigen vinden de slogan te verwijtend.

- 7. **“Minder restafval: jouw actie, jouw voordeel!”** werd geïnterpreteerd als financieel beloond worden en zelf voordeel hebben, zoals minder vaak naar de ondergrondse container lopen of het

voordeel van een schone omgeving.

- 8. **“Minder restafval, hoe maak jij het makkelijk?”** werd als te open ervaren volgens inwoners.
- 9. **“Minder restafval: Doe niet moeilijk, maak het makkelijk!”** werd als te verwijtend ervaren. Bovendien vinden de meeste inwoners dat het al gemakkelijk is.

Stemmen met een sticker

Acties

0	1	2	3	4
Verkennde acties	Maak het jezelf makkelijk	Wat is normaal?	Belonen	Bingo!
Meer lezen →	Meer lezen →	Meer lezen →	Meer lezen →	Meer lezen →

Verkennde acties

We voerden drie verkennende acties uit om de houding van inwoners tegenover afvalscheiding te begrijpen. We initieerden gesprekken over restafval, prullenbakken en verbeterpunten. We toetsten vroege ideeën bij inwoners en ontdekten wat hen aanspreekt.

Wat viel op?

- ▶ Een prikkelende vraag trok direct de aandacht van inwoners.
- ▶ Vergelijken met burens werkte niet. Inwoners reageerden vaak: "Ik houd me met mezelf bezig, niet met wat de burens doen."
- ▶ In de kringloopwinkel spraken we een divers publiek, met meer tijd voor gesprekken dan in het centrum.
- ▶ Afval scheiden blijkt vooral in slaap- en badkamers nog lastig. Op kinderslaapkamers gaat alles vaak in één bak. Ouders halen soms nog een statiegeldflesje of ander plastic eruit.

Deze acties leverden waardevolle inzichten op in de houding en gewoontes van Zeewoldenaren over afvalscheiding. Ze vormen een goede basis voor onze communicatiestrategie en toekomstige acties.

“Gezamenlijk en persoonlijk belonen, dat zou kunnen werken.” - mevrouw

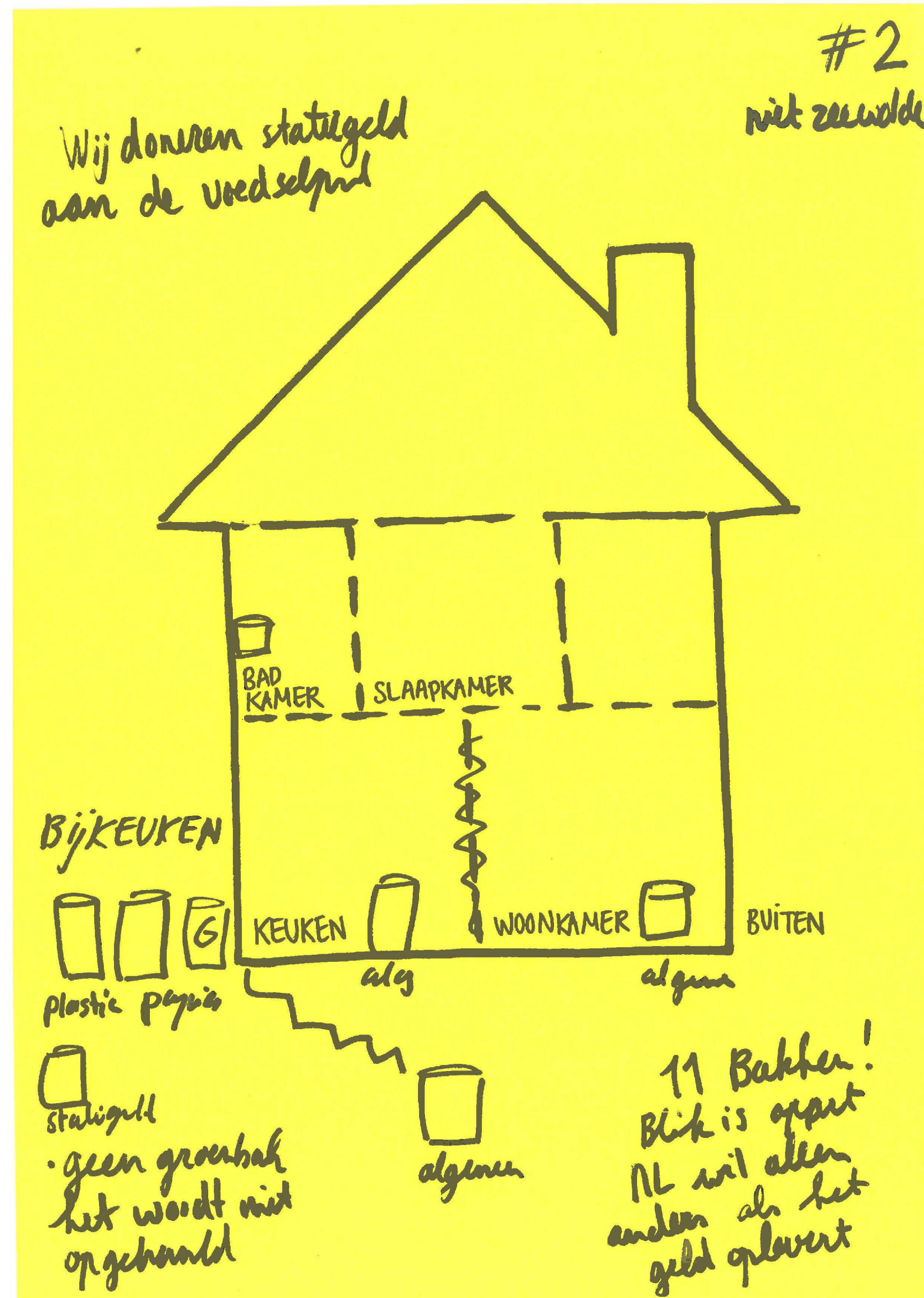
Zeewoldenaren schatten hun hoeveelheid restafval per jaar

Er was tijd voor een goed gesprek in tweedehands winkel de Basisz

Als je vraagt: “Waar staan de prullenbakken bij jou thuis? Wat voor bakken zijn dat?” vertellen mensen gedetailleerd over hun woning, gezinssituatie en hoe deze hun afvalstelsel beïnvloeden.

Een van de vele tekeningen die we tijdens een gesprek maakten.

Een van onze gespreksmiddelen om inzichten te verzamelen en thema's te bepalen met Zeewoldenaren is deze themakiezer. Hiermee leggen we steeds nieuwe verdiepende vragen voor, afhankelijk van de keuzes van de inwoner.

Maak het jezelf makkelijk

Kijkje bij Zeewoldse huishoudens

In mei 2024 bezochten we inwoners van Zeewolde bij hen thuis om te zien hoe zij afval scheiden in hun dagelijks leven. We onderzochten welke praktische oplossingen mensen bedenken om afvalscheiding makkelijker te maken. Via interviews bij drie gezinnen kregen we inzicht in hun dagelijkse routines.

We ontdekten hoe inwoners zijn begonnen met het scheiden van afval, hoe mensen omgaan met twijfels, welke hulpmiddelen ze gebruiken en hoe ze afvalscheiding integreren in hun leven. Van bio-zakjes tot handige opbergplekken - de creativiteit van de inwoners was inspirerend. Hun ervaringen en tips motiveren om afval scheiden makkelijker te maken.

Bekijk de video's

www.muzus.nl/huishouden-1
www.muzus.nl/huishouden-2
www.muzus.nl/huishouden-3
www.muzus.nl/aluminiumfolie
www.muzus.nl/panty
www.muzus.nl/hagelslag

We filmden bij drie gezinnen thuis in Zeewolde die laten zien hoe zij beter afval scheiden, dit praktisch regelen en dit makkelijk maken in hun huis.

“Ik woonde hiervoor in Utrecht, daar scheidde ik geen afval. [...] ik heb best wel lopen stoeien met het GFT afval scheiden. **Maar nu heb ik van die bio-zakjes.**”

Inwoners waren open over hun aanpak en hun twijfels. Open zijn hierin erkent dat inwoners er mee bezig zijn en naar de beste manier zoeken.

Titia Bron

Hoort dit in het plastic afval?

“Deze wasmiddelfles, er staat een teken met een container en een pijltje dus recyclebaar. **Nou dan staat het er gewoon op, dat wist ik niet eens.**”

De video's laten zien dat alle inwoners wel eens twijfelen wat in welke bak hoort. De inwoners illustreren in de video's dat ze leren op de verpakking te kijken of iets op te zoeken in de HVC app.

In onze vorige woning hadden we de klike's dicht bij het huis.

“Dus ik vind: **even snel badslippers aanschieten** om naar de klike te lopen de perfecte oplossing.”

Inwoners beschrijven hoe ze het thuis makkelijk maken. Daar komen hele praktische voorbeelden bij kijken wat helpt om afval scheiden toepasbaar te maken voor de inwoner.

“We hebben een muurtje waar we potjes, flessen en dergelijken op kunnen zetten. Dan nemen we het gelijk mee [naar de garage].”

Ook wethouder Ernst Bron laat zien dat hij, net als andere inwoners, ook met afval scheiden in de weer is.

“Een GFT bakje. Zodra die vol is, eigenlijk na elke maaltijd, **gooien we die in de groenbak buiten.**”

Inwoners laten zien dat het een gewoonte en onderdeel is van het dagelijks leven om afval te scheiden. Daarmee stellen zij de norm dat afvalscheiden normaal is. Inwoners voelen de behoefte om bij de norm te horen.

Wat is normaal?

Wat hoort waar? Scoren maar!

Op 18 mei 2024 organiseerden we een interactieve actie bij voetbalvereniging Zeewolde. Ons doel: de kennis en houding van inwoners over afvalscheiding peilen in een ontspannen omgeving.

We gebruikten een 'scoor-methode' om mensen te betrekken bij vragen over afvalscheiding. Deze aanpak onthulde interessante inzichten in hoe Zeewoldenaren denken over en omgaan met afvalscheiding in de praktijk.

De actie leerde ons hoe we effectiever kunnen communiceren over afvalscheiding in Zeewolde.

Terugblik actie

Zaterdag 18 mei was het feest in Zeewolde. Rachel en Bennie van Muzus waren aanwezig bij de kampioenswedstrijd van VV Zeewolde, en de sfeer was uitgelaten. Maar er gebeurde meer dan alleen voetbal. We spraken met toeschouwers over afvalscheiding, met de actie "Wat hoort waar? Scoren maar!". Dit was een leuke manier om de kennis van deelnemers over afvalscheiding te testen.

Mensen konden punten scoren en op een scorebord komen, onder toezicht van een "afvalscheidsrechter".

Afvalscheiding in Zeewolde

Tijdens de wedstrijden voerden zij uiteenlopende gesprekken. Wat opviel, was dat sommige mensen in eerste instantie zeiden: "Afval scheiden? Daar doe ik niet aan." Maar vervolgens gaven ze toe: "Papier en karton houd ik natuurlijk wel apart." Veel mensen vinden afvalscheiding heel normaal. Een vrouw zei: "Ik weet niet of Zeewolde het doet, maar ik doe het wel!" Een ander zei: "Ik scheid geen afval, mijn vrouw doet dat. Die is er heel fanatiek in."

Kennis van afvalscheiding

Hoe goed is voetballend Zeewolde op de hoogte van afvalscheiding? We stelden vragen als: "Aluminium, hoort dat bij het PBD of bij het restafval?" en "Wat doe je met een gebroken theeglas?" Veel mensen dachten dat een gebroken theeglas bij het glasafval hoort, terwijl het eigenlijk bij het restafval moet omdat het hittebestendig glas is en niet gerecycled kan worden. Dit veroorzaakte soms frustratie. Een deelnemer zei: "Als het te ingewikkeld wordt, haken mensen af." De vragen waren natuurlijk ook instinkers, maar de basiskennis is er zeker.

Kampioen in afvalscheiding?

VV Zeewolde is kampioen geworden, gefeliciteerd! Laten we hopen dat Zeewolde net zo fanatiek met afvalscheiding aan de slag gaat als met voetbal. Met de juiste kennis en inzet kan Zeewolde zeker ook op dit gebied kampioen worden. Zelf (nog) beter worden in afval scheiden? Bekijk alle tips en inspiratie op de website van HVC.

"Ik weet niet of Zeewolde het doet, maar ik doe het wel!"

"Ik scheid geen afval, mijn vrouw doet dat. Die is er heel fanatiek in."

"Afval scheiden? Daar doe ik niet aan [...] Papier en karton houd ik natuurlijk wel apart"

Voor de actie ‘Wat hoort waar, scoren maar!’ hebben we posters opgehangen bij de vereniging en andere ontmoetingsplekken in Zeewolde.

De jonge voetballers dagen we uit om mee te doen. Hoort aluminiumfolie bij GFT of PBD? Scoor in het juiste doel!

Voordat je een antwoord koos, kon je bonuspunten inzetten. Zo kregen we inzicht in hoe zeker iemand was over zijn of haar antwoord.

“Mag ik nog een keer voor extra punten?”

Het scorebord trok de jeugd bij de voetbalclub aan. Punten krijgen helpt om toch nóg een vraag te beantwoorden. Voetballers zijn fanatiek en willen bovenaan het scorebord.

“Piepschuim, wat is dat?”

Voor de kinderen zitten er veel instinkers tussen. Ze leren snel en helpen hun teamgenoten met hun nieuwe kennis.

Als afvalscheidsrechter gaan we in gesprek: wat doe je al wel en niet als het om afval scheiden gaat?

“Afval scheiden? Daar doe ik niet aan.” Maar vervolgens gaven ze toe: **“Papier en karton houd ik natuurlijk wel apart.”**

Afval scheiden is hier voor veel mensen niet een onderwerp om je over te uiten. ‘Dat doe ik niet hoor.’ Is een veelgehoorde eerste reactie. Als we doorvragen blijkt echter dat papier en glas scheiden, en soms ook PBD, wel gewoon gedaan wordt.

De inwoners gaan op de foto met hun favoriete slogan.

Belonen

Meedoen is winnen!

Op 1 juni 2024 organiseerden we een actie bij supermarkt Plus Vandaag Verduijn in Zeewolde. We testten hoe inwoners reageren op beloningen voor het scheiden van afval.

We spraken mensen aan die de papiercontainer gebruikten en boden hen een beloning aan voor hun goede gedrag. Deze aanpak onthulde verrassende reacties en gaf ons inzicht in de motivatie van Zeewoldenaren om afval te scheiden.

De actie toonde hoe we effectiever over afvalscheiding kunnen communiceren en welke rol beloningen hierin spelen.

Terugblik actie

Op zaterdagochtend de boodschappen doen, het glas, papier en plastic wegbrengen, zodat alles weer op orde is. In Zeewolde heel gewoon! Hoe leuk is het dan om als verrassing beloond te worden voor het scheiden van afval? Met de actie ‘Meedoen is winnen’ stonden Bennie en Rachel afgelopen zaterdag bij de PLUS Vandaag Verduijn. Wethouder Ernst Bron sloot ook aan.

Een gewone zaterdagochtend

We zien een man karton scheuren zodat het in de papiercontainer past. Hij is net verhuisd en heeft daardoor veel karton. Het gesprek dat we met hem aanknopen wordt eerst onderbroken door het gekletter van de glasbak. We merken dat veel mensen eerst hun glas weggooien en dan boodschappen doen. We proberen het opnieuw: “Wat goed dat je je afval scheidt! Wil je beloond worden met een koek of kruidenplantje?” Zijn eerste reactie: “Nee joh, dit is toch gewoon normaal, daar hoef ik toch geen beloning voor te krijgen?” En dat horen we vaker die dag.

We zien veel mensen met statiegeldflessen die worden ingeleverd. Inwoners komen met een krat vol. Een vrouw vertelt: “Er is geklust thuis, de klussers hadden de blikjes in de afvalzak gepropt, maar ik heb het er dan toch weer uitgevist. Tsja, zo ben ik opgevoed.” Afval scheiden lijkt hier normaal te zijn. Als iemand een prijs mag uitkiezen, zegt hij: “Zo’n koek gaat er wel in, thuis eten mijn dochters alles op!” Anderen kiezen voor een kruidenplantje dat de vliegjes weghoudt van het GFT-afval. Voor iets wat normaal is om te doen, is een beloning krijgen een leuke verrassing.

Jongeren en afval

Twee jongens die nog thuiswonen, wachten tot ze aan de beurt zijn om aan het rad te draaien. Dat muntplantje willen ze wel hebben voor een mojito, grappen ze. Op de quizvragen scoren ze echter niet heel goed. Ze weten nu wel dat piepschuim geen plastic maar restafval is of naar het afvalbrengstation mag en dat aluminiumfolie bij het PBD (plastic, blik en drankverpakkingen) hoort. Als je het eenmaal weet, vergeet je het niet snel meer.

Nieuwe slogans

Net zoals bij onze eerdere actie bij het voetbal, toetsen we hier de slogans en welke bij Zeewolde passen. Er worden nieuwe slogans bedacht: “Doe het voor je medemens.”, “Minder restafval, dat moet je gewoon doen.” of “Minder restafval: het kan in Zeewolde!”

“Nee joh, **dit is toch gewoon normaal**, daar hoef ik toch geen beloning voor te krijgen?”

“Er is geklust thuis, de klussers hadden de blikjes in de afvalzak gepropt, maar ik heb het er dan **toch weer uitgevist**. Tsja, **zo ben ik opgevoed**.”

De containers bij de supermarkt de Plus zijn drukbezocht op een zaterdagochtend. Veel inwoners komen hun glas en papier wegbrengen. Wij hebben mooi de kans om met hen in gesprek te gaan.

“Belonen, dat vind ik overdreven. **Iedereen** hoort het gewoon te doen.”

De uitslag van de quiz bepaalt hoe vaak je aan het rad mag draaien voor een beloning. We halen al vroeg het sentiment op dat belonen niet per se nodig lijkt!

“We hebben niet veel restafval, die minimale 30 kilo, daar zitten we wel tegenaan verwacht ik.”

Inwoners met een hoge afvalscheidingsscore, laten we een extra keer aan het rad draaien voor een beloning: een tip van ons, een kruidenplantje of lekkere koek!

Tegen inwoners die gebruik maken van de containers zeggen we: ‘Wat ben je goed bezig met papier scheiden! Wil je een beloning?’ Hun reactie 9 van de 10 keer: “Nee joh, dit is toch heel normaal!” Toch maken we uiteindelijk inwoners blij met een plantje.

Ook hier spreekt de slogan aan dat 'de meeste mensen het al doen'.

“Leuk om te belonen met inheemse plantjes. Dat je daarvoor kunt sparen door je GFT te scheiden!” - mevrouw

Belonen kan ook in andere vormen dan geld: inwoners komen met ideeën voor beloningen als verrassing, die bijdragen aan een groener Zeewolde en schone omgeving.

“Waar de
slagroomspuitbus in
moet, daar twijfel ik
over.” - gezin

Een gezin gaat met een
plantje naar huis: ze
scoorden hoog in de
quiz!

“Dit heb ik in de buurt opgeraapt vandaag. **Statiegeld ophalen, dat is ook een soort beloning.**”

We spreken ook inwoners die hun eigen manier van belonen vinden en een steentje bijdragen aan een schonere buurt.

Bingo!

Volg het afvaldieet!

Op 22 juni organiseerden we 'Afvalzakbingo' bij de ondergrondse containers in het Bergkwartier, Zeewolde. We bevroegen wat inwoners nog onterecht bij het restafval gooien en hoe we hen kunnen helpen beter te scheiden.

We spraken diverse mensen aan en gebruikten duidelijke afbeeldingen om inzicht te geven in correcte afvalscheiding. Deze aanpak leerde ons over de kennis en gewoontes van inwoners en gaf direct resultaat.

De actie toonde hoe we effectiever kunnen communiceren over afvalscheiding en welke praktische obstakels inwoners nog ervaren.

Terugblik actie

Op een zaterdag vroegen Bennie en Rachel in het Bergkwartier: "Wat kan er nog uit de restafvalzak en in de juiste bak?" Ondanks goede bedoelingen van bewoners, blijkt twee derde van het restafval eigenlijk in een andere afvalbak te horen. We kunnen dus drie zakken restafval terugbrengen naar slechts één zak. Een kind gooide restafval weg. Wij vroegen: "Zit hier alleen restafval in?" "Ik weet het eigenlijk niet, antwoordde hij. "Wat zit er vaak onterecht bij het restafval en is groen? "Ehh, avocado's?"

probeerde hij. Het juiste antwoord: GFT. Dat belandt vaak onterecht bij het restafval, tot wel 35 kilo per persoon per jaar. Door GFT te scheiden, vermindert het restafval al met 25%. De jongen vertelde dat ze thuis GFT scheiden en kreeg een sticker: "GFT en etensresten scheiden, ik doe mee!"

Bewustwording groeit

"Nu ik dit zie, valt het kwartje," zei iemand toen we lieten zien wat er uit het restafval kan. "We hebben al een goed systeem – we moeten het gewoon beter gebruiken," zei een ander. De gesprekken zetten ons en de inwoners aan het denken. Restafval verdwijnt uit het zicht in ondergrondse containers. Bewoners die dichtbij wonen, merken daar meer van: "Als ik zie wat hier wordt weggegooid, schrik ik. Hoe kunnen mensen dat doen?"

Bekijk de video via:

www.muzus.nl/bingo

Wat zit er vaak onterecht bij het restafval en is groen?

"Als ik zie wat hier wordt weggegooid, schrik ik. Hoe kunnen mensen dat doen?"

"GFT en etensresten scheiden, ik doe mee!"

"Nu ik dit zie, valt het kwartje,"

De ondergrondse container is een plek waar we spelende kinderen, voorbij fietsende inwoners en autobestuurders spreken. **Die gooien hun afval handig weg voor ze op weg gaan naar hun afspraak.**

Puur door met de actie bij de container te zijn, redden we al een stuk speelgoed wat een inwoner eigenlijk in de container weg wilde gooien. **De inwoner geeft eerlijk toe te weten dat het niet hoort, maar in de drukte van de dag wilde ze er 'even snel vanaf'.**

“Een kapotte sok, die gaat bij ons inderdaad bij het restafval.”

We nodigen inwoners uit na te denken: **wat kan er nog uit de restafvalzak en in de juiste bak?** Deze actie is meer informierend en specifieker: zo vertellen we aan inwoners dat juist ook (schoon of kapot) textiel nog in de textielbak kan. Gemakkelijk te doen en scheelt 6 kilo per jaar.

De installatie helpt om de inwoners op te zoeken, en flexibel de wijk in te gaan.

De wijk Bergkwartier heeft veel jonge inwoners. Kinderen komen restafval of glas wegbrengen bij de ondergrondse containers. Ouders geven aan juist door luiers veel restafval te hebben.

Het is een zonnige dag en we zien veel inwoners bezig in de tuin. Tuinafval in de groenbak verzamelen gaat heel gemakkelijk. Etensofscheiden vaak moeilijker.

We delen stickers uit met de boodschap dat GFT én etensresten in de groenbak mag, en inwoners plakken ze bij hun deur.

“Wij zijn met 5 thuis, en **we mogen de bakken van de burens ook gebruiken.** Zo kunnen we dus meer afval scheiden dan dat er alleen in onze bakken past.”

Bij eerdere acties hoorden we: als inwoners hun container vol zit, gaat het te scheiden afval helaas sneller bij het restafval. In deze wijk schieten inwoners elkaar te hulp als ze nog ruimte in de container over hebben.

“Die plastic bloempotjes uit de winkel, dat wist ik niet dat dat PBD was”

Elk gesprek wat we hebben ronden we af met de bingokaart. Met daarop 25 items die nog uit de restafvalzak en in de juiste bak kunnen. Een concreet handvat wat bij de prullenbak gehangen kan worden als geheugensteuntje.

In de video van de actie trekken we de conclusie: Minder restafval, Zeewolde kan het! Door slim gebruik van de installatie en de afbeelding van de zak valt bij inwoners het kwartje: **er kan nog gemakkelijk veel uit, het is alleen nog een kwestie van meedoen.**

Bekijk de video via:
www.muzus.nl/bingo

Meer weten?

Neem contact op met:

Neele Kistemaker

Bennie Meek

Rachel Rietdijk

more@muzus.nl

www.muzus.nl

015 213 7149

